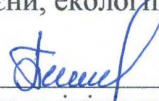

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
імені С.З. Гжицького
Факультет ветеринарної гігієни, екології та права
Кафедра паразитології та іхтіопатології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
Ветеринарної гігієни, екології та права

Пеленьо Р.А.

(прізвище та ініціали, підпис)

“ 25 ” червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 30. Паразитологія та інвазійні хвороби
(код і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський) рівень
(назва освітнього рівня)
галузь знань 21 Ветеринарна медицина
(назва галузі знань)
спеціальність 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
(назва спеціальності)
освітня програма 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
(назва)
вид дисципліни обов'язкова

Львів – 2021 р

Робоча програма навчальної дисципліни
Паразитологія та інвазійні хвороби для здобувачів вищої освіти
(назва)
другий (магістерський) рівень спеціальності 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
(освітній рівень) (код та найменування спеціальності)
за освітньою програмою 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

Укладачі:

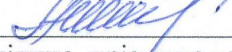
професор кафедри, доктор ветеринарних наук, професор І.Д. Юськів
(посада, науковий ступінь та вчене звання) (ініціали та прізвище)
доцент кафедри, кандидат ветеринарних наук, доцент О.Б. Прийма
(посада, науковий ступінь та вчене звання) (ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри _____
паразитології та іхтіопатології
(назва кафедри)

протокол № 7 від « 17 » травня 2021 року

завідувач кафедри паразитології та іхтіопатології Данко М.М.
(назва кафедри)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Погоджено комісією з використання
тварин та етичної експертизи
протокол № 10 від « 23 » червня 2021 року

Голова комісії Мисак А.Р.
(підпис, прізвище та ініціали)

Погоджено навчально-методичною комісією
спеціальності 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза
(назва спеціальності)

протокол № 5 від « 22 » червня 2021 р.

Голова НМКС Пеленьо Р.А.
(підпис, прізвище та ініціали)

Схвалено рішенням навчально-методичної
ради факультету _____ ветеринарної гігієни, екології та права
(назва факультету)

протокол № 8 від « 24 » червня 2021 р.

Голова НМРФ Сливка Н.Б.
(підпис, прізвище та ініціали)

Ухвалено вченою радою факультету

протокол № 3 від « 25 » червня 2021 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин
	Денна форма навчання
Кількість кредитів/годин	8,0/240
Усього годин аудиторної роботи	112
в т.ч.:	
• лекційні заняття, год.	32
• практичні заняття, год.	–
• лабораторні заняття, год.	80
• семінарські заняття, год.	–
Усього годин самостійної роботи	128
Вид підсумкового контролю	7-й сем. – Залік; 8-й сем. – Екзамен

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі:
для денної форми здобуття освіти – **46,7 %**

1. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи, процеси та методики практичних досліджень за інвазійних хвороб при здійсненні державного моніторингу та ветеринарно-санітарному інспектуванні.

Мета навчальної дисципліни оволодіти сумою теоретичних знань і практичних навичок із загальних питань паразитології, основних інвазійних хвороб та інспектуванням продуктів тваринництва за даних інвазій для здійснення державного моніторингу та ветеринарно-санітарного контролю на всіх етапах виробництва тваринницької продукції, а також переробки, транспортування, приймання, зберігання й реалізації (обігу) в установах різних форм власності.

Вивчення навчальної дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» ґрунтується на таких засвоєних навчальних дисциплінах: латинська мова, анатомія свійських тварин, цитологія, гістологія, ембріологія, нормальна та патологічна фізіологія тварин, загальна мікробіологія, гігієна тварин, загальна патоморфологія, вірусологія, спеціальна мікробіологія.

Здобуті знання з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» є основою для вивчення наступних навчальних дисциплін: загальна ветеринарна профілактика, ветеринарно-санітарне інспектування первинної переробки тварин і продуктів забою, кодекс здоров'я наземних тварин, епідеміологія та інфекційні хвороби, санітарна мікробіологія, ветеринарна санітарія.

2.2. Завдання навчальної дисципліни (ЗК, СК (ФК))

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування у здобувачів вищої освіти необхідних компетентностей:

– **загальні компетентності:**

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях та здійснювати просвітницьку діяльність (ЗК₂);

знання та розуміння предметної галузі та професії (ЗК₃);

здатність проведення досліджень на відповідному рівні (ЗК₇);

здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК₈);

здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК₉);

спеціальні (фахові) компетентності:

здатність володіти методиками роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо (СК₂);

здійснювати державний (внутрішній) контроль за дотриманням вимог гуманного забою тварин, передзабійною підготовкою та забоєм тварин, проводити післязабійне інспектування продуктів забою, забезпечення простежуваності (СК₃);

здатність використовувати знання про хвороби тварин різної етіології для здійснення державного (внутрішнього) контролю на підконтрольних потужностях (СК₄);

володіти методиками клінічних і лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин та дотримання порядку виробництва та обігу харчових продуктів, одержаних від тварин, підданих лікуванню та профілактичним обробкам, відповідно до концепції «Єдиного здоров'я» (СК₆);

організувати та проводити державний контроль гігієнічних вимог та санітарних заходів на агропродовольчих ринках і потужностях (СК₁₁);

проводити державний (внутрішній) ветеринарно-санітарний контроль на потужностях з виробництва та обігу м'яса і м'ясних продуктів, молока і молочних продуктів, напівфабрикатів, харчових гідробіонтів; заготівлею, зберіганням та обігом харчових рослинних продуктів, меду і апіпродуктів, харчових яєць та яйцепродуктів, а також інших продуктів, володіти методами відбору проб, поводження з ними та результатів їх випробувань (досліджень) (СК₁₂);

контролювати технологічні процеси первинної обробки субпродуктів, харчової крові, спеціальної сировини, здійснювати ветеринарно-санітарний контроль за дотриманням технологічних операцій з ендокринною, ферментною, кишковою, шкіряно-хутровою сировиною, м'ясом та іншими продуктами забою і готовими харчовими продуктами, проводити їх інспектування, наносити позначку придатності та визначати шляхи подальшого використання цієї продукції (СК₁₅);

контролювати ефективність проведення санації потужностей згідно з вимогами національних та міжнародних нормативно-правових актів (СК₁₈);

2.3. Програмні результати навчання (ПРН)

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

застосовувати способи аналізу, синтезу та подальшого сучасного навчання у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи (ПРН₁);

розуміти структуру фахової діяльності та використовувати методи наукових досліджень у галузі ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи (ПРН₂);

демонструвати розуміння щодо годівлі та гігієни тварин, клінічної діагностики хвороб тварин, етіології, патогенезу та епізоотології заразних захворювань тварин, зокрема транскордонних, основ епідеміології; гігієнічних умов утримання та експлуатації тварин для організації та здійснення передзабійної підготовки і гуманного забою тварин, проведення післязабійного інспектування продуктів забою тварин, забезпечення простежуваності (ПРН₃);

володіти загальноприйнятими методиками клінічних і лабораторних досліджень для контролю стану здоров'я тварин та дотримання порядку виробництва та обігу харчових продуктів, одержаних від тварин, підданих лікуванню та профілактичним обробкам, відповідно до концепції «Єдиного здоров'я» (ПРН₆);

проводити наукові дослідження, здійснювати оброблення, аналіз, узагальнення та систематизацію отриманих результатів, оформлювати їх у вигляді презентацій та публікацій (ПРН₈);

оцінювати проведення державного аудиту на підконтрольних потужностях з виробництва та обігу харчових продуктів, кормів, кормових добавок, преміксів, ветеринарних препаратів, побічних продуктів тощо у разі застосування системи менеджменту безпечності харчових продуктів (НАССР/ISO 22000) або процедур, заснованих на НАССР, та контролювати систему моніторингу для кожної КТУ під час виробництва продукції, моніторингу ветеринарних, імунобіологічних препаратів, забруднювачів у харчових продуктах та кормах (ПРН₁₀);

обґрунтовувати доцільність організації та проведення державного (внутрішнього) контролю гігієнічних вимог та санітарних заходів на потужностях з виробництва, переробки, обігу

харчових продуктів, зокрема на агропродовольчих ринках, кормів, кормових добавок, преміксів, штамів мікроорганізмів, репродуктивного і патологічного матеріалу, ветеринарних препаратів, засобів ветеринарної медицини, побічних продуктів, тварин тощо згідно з чинними нормативно-правовими актами (ПРН₁₂);

володіти питаннями біобезпеки та біоетики, дотримуватися морально-етичних норм, правил і принципів використання біологічних агентів і захисту населення від особливо небезпечних патогенів (ПРН₂₁).

3. Структура навчальної дисципліни

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин Денна форма здобуття освіти (ДФЗО)					
	усьо-го	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7
Розділ 1. Загальна паразитологія. Гельмінтологія і гельмінтози (Трематодози. Цестодози).						
Тема 1. Локалізація паразитів в організмі хазяїна. Особливості і правила ветеринарно-санітарного контролю за інвазійних хвороб тварин.	2			2		
Тема 2. Методи лабораторної діагностики гельмінтозів.	10			4		6
Тема 3. Загальна паразитологія. Введення у ветеринарну гельмінтологію. Трематодози (фасціольоз, дикроцеліоз, парамфістоматидози).	14	2		6		6
Тема 4. Опісторхоз м'ясоїдних тварин. Простогонімоз птахів.	6	2		2		2
Тема 5. Введення в цестодологію. Ларвальні цестодози. (цистицеркози бовісний та целюлозний).	8	2		2		4
Тема 6. Цистицеркози тенуїкольний, овівний, пізіформний; ценуроз церебральний, ехінококоз ларвальний.	10	2		4		4
Тема 7. Спарганоз. Дифілоботріози. Лігулідози.	6	2		2		2
Тема 8. Імагінальні цестодози м'ясоїдних, жуйних, коней та водоплавної птиці.	6			4		2
Разом за розділом	62	10		26		30

Розділ 2. Гельмінтози (Нематодози. Акантоцефальози)						
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Введення в нематодологію. Оксіуратози тварин та птахів.	6			2		4
Тема 2. Аскарідатози тварин та птахів.	8	2		2		4
Тема 3. Стронгілятози травного тракту у коней.	6			2		4
Тема 4. Стронгілятози травного каналу у жуйних.	8			2		6
Тема 5. Стронгілятози дихальних шляхів у свійських і диких тварин.	12	2		6		4
Тема 6. Спіруратози тварин.	6			2		4
Тема 7. Рабдитатози тварин.	6			2		4
Тема 8. Трихуратози тварин.	8	2		2		4
Тема 9. Філяріатози тварин.	6	2		2		2
Тема 10. Акантоцефальози тварин і птахів.	6			2		4
Разом за розділом	72	8		24		40
Розділ 3. Протозоологія і протозоози.						

1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Введення у ветеринарну протозоологію. Бабезіози тварин.	8	2		2		4
Тема 2. Тейлеріози та анаплазмози жуйних.	6			2		4
Тема 3. Кокцидіози тварин та птахів (еймеріози та ізоспорози).	10	2		2		6
Тема 4. Токсоплазмоз.	8	2		2		4
Тема 5. Саркоцистози тварин.	4			2		2
Тема 6. Саркомастигофорози тварин.	8			2		6
Тема 8. Ціліатози тварин.	4			2		2
Разом за розділом	48	6		14		28
Розділ 4. Акарологія і акарози						
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Введення у ветеринарну акарологію. Паразитформні кліщі.	8			2		6
Тема 2. Акариформні кліщі. Псороптідози тварин.	8	2		2		4
Тема 3. Саркоптідози тварин.	8	2		2		4
Тема 4. Тромбідиформні кліщі.	8			2		6
Разом за розділом	32	4		8		20
Розділ 5. Ентомологія і ентомози						
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Введення у ветеринарну ентомологію. Хвороби жуйних та коней, спричинювані личинками оводів.	6	2		2		2
Тема 2. Ентомози-ектопаразитози тварин і птиці.	8	2		2		4
Тема 3. Зоофільні і синантропні мухи.	4			2		2
Тема 4. Гнус	8			2		6
Разом за розділом	26	4		8		14
Усього годин	240	32	–	80	–	128

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	К-сть год. ДФЗО
4 курс ФВГЕП (7-й семестр) – 16 год		
Розділ 1. Загальна паразитологія. Гельмінтологія і гельмінтози (Трематодози. Цестодози).		
1	Тема: Введення у ветеринарну паразитологію. Визначення і зміст ветеринарної паразитології	2
2	Тема: Введення у ветеринарну гельмінтологію. Трематодози: фасціольоз, дикроцеліоз, парамфістоматидози, опісторхоз. Систематичне положення, морфологічні та біологічні особливості збудника. Діагностика та комплекс профілактичних і ветеринарно-санітарних заходів.	2
3	Тема: Введення в цестодологію. Ларвальні цестодози. Цистицеркоз худоби (бовісний), цистицеркоз свиней (целюлозний) та їх ветеринарно-медичне значення. Систематичне положення, морфологічні та біологічні особливості збудників. Сучасні методи і правила ветеринарно-санітарного контролю при цистицеркозах худоби і свиней.	2
4	Тема: Ларвальні цестодози. Цистицеркоз тенеїкольний, овівний, пізіформний, ценуроз церебральний, ехінококоз ларвальний. Систематичне положення, морфологічні та біологічні особливості збудників. Сучасні методи і правила ветеринарно-санітарного контролю при цистицеркозах, ценурозі та ехінококозі ларвальному.	2

5	Тема: Спарганоз. Дифілоботріози. Лігулідози. Систематичне положення, морфологічні та біологічні особливості збудників. Сучасні методи і правила ветеринарно-санітарного контролю.	2
Розділ 2. Гельмінтози (Нематодози. Акантоцефальози)		
6	Тема: Аскаридатоzi тварин. Діагностика та загальні принципи боротьби з ними.	2
7	Тема: Стронгілятоzi тварин та птиці. Діагностика та загальні принципи боротьби з ними.	2
8	Тема: Трихуратоzi. Трихінельоз тварин. Систематичне положення, морфологічні та біологічні особливості збудників трихінельозу. Особливості ветеринарно-санітарного контролю та профілактика захворювань.	2

4 курс ФВГЕП (8 семестр) – 16 год		
Розділ 3. Протозоологія і протозоози		
9	Тема: Філяріатоzi тварин. Онхоцеркоз, сета́ріоз, парафіляріоз жуйних і коней та методи боротьби з ними.	2
10	Тема: Введення у ветеринарну протозоологію. Піроплазмідози тварин. Бабезіоз жуйних та коней, тейлеріоз та анаплазмоз жуйних. Діагностика та комплекс профілактичних і ветеринарно-санітарних заходів.	2
11	Тема: Кокцидіози тварин. Еймеріоз тварин і птиці, еймеріоз і ізоспороз свиней: морфологічні та біологічні особливості збудників і заходи боротьби з ними.	2
12	Тема: Токсоплазмоз і саркоцистоз тварин. Морфологічні та біологічні особливості збудників. Діагностика токсоплазмозу і саркоцистозу та заходи боротьби з ними.	2

Розділ 4. Акарологія і акарози		
13	Тема: Введення у ветеринарну акарологію. Паразитиформні кліщі. Іксодові, аргасові та гамазоїдні кліщі: біологія, значення в патології тварин і птиці. Особливості ВСК, економічні збитки та заходи боротьби.	2
14	Тема: Акариформні та тромбідіформні кліщі. Псороптоз, хоріоптоз, саркоптоз, демодекоз тварин та кнемідокоптоз птиці: морфологія та біологія збудників, діагностика. Особливості ВСК, економічні збитки та заходи боротьби.	2
Розділ 5. Ентомологія і ентомози		
15	Тема: Введення у ветеринарну ентомологію. Хвороби тварин, викликані личинками оводів. Гіподермоз худоби, естро́з овець, гастрофільоз та ринестроз коней. Особливості ВСК, економічні збитки та заходи боротьби.	2
16	Тема: Ентомози-ектопаразитози тварин. Морфологічні та біологічні особливості ектопаразитів тварин: волосіди, воші, зоофільні і синантропні мухи, двокрилі комахи-гематофаги (гедзі, комарі, мошки, мокреці, москіти). Шкідливість комах-ектопаразитів та заходи боротьби і профілактики.	2

3.3. Лабораторні заняття

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	К-сть год. ДФЗО
4 курсу ФВГЕП (7 семестр) – 32 год		
Розділ 1. Гельмінтологія (Трематодози. Цестодози).		
1-2	Тема: Локалізація основних паразитів у різних тварин (класифікація паразитів). Особливості і правила ветеринарно-санітарного контролю за інвазійних хвороб. Тема: Методи життєвої діагностики гельмінтозів. Гельмінтоооскопія	4

	(метод флотації, осадження, комбінований, нативного мазка). Гельмінтоларвоскопія (метод Вайди, Бермана, спрощений гельмінтоларвоскопічний метод). Гельмінтоскопія. Спецефічні діагностичні дослідження. Методи посмертної діагностики гельмінтозів. Неповний та повний гельмінтологічний розтин за К. І. Скрябіним. Дослідження проміжних та резервуарних хазяїв гельмінтів.	
3	Тема: Фасціольоз тварин. Систематика, морфологія та біологія збудників фасціольозу. Методи діагностики фасціольозу та комплекс профілактичних і ветеринарно-санітарних заходів. Особливості ветеринарно-санітарного контролю при фасціольозі. Правила реалізації субпродуктів (печінки) при фасціольозі.	2
4	Тема: Дикроцеліоз. Морфологія та біологія збудника дикроцеліозу. Діагностика. Особливості ветеринарно-санітарного контролю (ВСК) при дикроцеліозі.	2
5	Тема: Парамфістоматидози жуйних. Морфологія та біологія збудників парамфістоматозу і ліорхозу жуйних. Особливості ветеринарно-санітарного контролю при парамфістоматидозах жуйних.	2
6	Тема: Опісторхоз тварин. Морфологія та біологія збудника, діагностика. Особливості і методи ВСК при опісторхозі у додаткового живителя (риб). Правила реалізації рибної сировини при ВСК на опісторхоз, знезараження рибної сировини. Простогоніmoz птахів. Морфологія та біологія збудників. Діагностика та ВСК.	2
7	Тема: Цистицеркоз бовісний та целюлозний. Морфологія личинкових та імагінальних стадій цестод. Методи дослідження і ВСК при ларвальних цистицеркозах (фінозах) худоби і свиней. Правила реалізації продукції, ветеринарно-санітарна оцінка продуктів забою.	2
8	Тема: Цистицеркоз тунікольний, овівний та пізиформний. Морфологія та біологія збудників. Методи дослідження і ВСК при ларвальних цистицеркозах (фінозах): тунікольному, овівному та пізиформному.	2
9	Тема: Ценуроз церебральний, ехінококоз ларвальний. Морфологія та біологія збудників. Методи дослідження і ВСК при діагностиці ценурозу церебрального та ехінококозу ларвального.	2
10	Тема: Спарганоз тварин. Морфологія та біологія збудника, діагностика. Особливості ветеринарно-санітарного контролю при спарганозі, види тварин – додаткові живителі. Дифілоботріози. Морфологія та біологія збудника, діагностика. Правила реалізації рибної сировини при ВСК на дифілоботріози, знезараження рибної сировини. Лігулідози риб. Морфологія та біологія збудника, діагностика. Ветеринарно-санітарний контроль при лігульозі.	2
11	Тема: Імагінальні цестодози жуйних, коней, водоплаваючої птиці. Морфологія та біологія збудників. Діагностика моніезіозу та авітелінозу жуйних, аноплоцефалідозів коней, дрепанідотеніозу гусей та качок. Особливості ветеринарно-санітарного контролю при імагінальних цестодозах.	2
Розділ 2. Гельмінтози (Нематодози. Акантоцефальози)		
12	Тема: Оксіуратози тварин та птахів. Діагностика оксіурозу коней, пасалурозу кролів, гетеракозу птахів.	2
13	Тема: Аскарідатози свиней, коней, жуйних тварин та птахів. Морфологія та біологія збудників. Діагностика аскарозу свиней, параскарозу коней, неоаскарозу телят, аскарідіозу птахів. Особливості ветеринарно-санітарного	2

	контролю при аскаридадозах.	
14	Тема: Стронгілятози травного тракту у коней. Морфологія та біологія збудників. Діагностика стронгілідозів і ціатостомідозів коней.	2
15	Тема: Стронгілятози травного каналу у жуйних тварин. Морфологія та біологія збудників. Діагностика гемонхозу, нематодирозу, буностомозу, хабертіозу. Ветеринарно-санітарний контроль туш і органів при стронгілятозах	2
16	Тема: Стронгілятози дихальних шляхів у свійських та диких жуйних тварин. Морфологія та біологія збудників. Діагностика диктіокаульозу та протостронгілідозів (мюлеріозу, протостронгільозу) свійських та диких жуйних тварин. Ветеринарно-санітарний контроль туш і органів при стронгілятозах дихальних шляхів.	2

4 курс ФВГЕП (8 семестр) – 48 год		
Продовження розділу 2. Гельмінтози (Нематодози. Акантоцефальози)		
1	Тема: Метастронгільоз свиней та кабанів диких. Сингамоз птахів. Морфологія та біологія збудників. Діагностика метастронгільозу свиней та кабанів диких, сингамозу птахів. Ветеринарно-санітарний контроль туш і органів при стронгілятозах.	2
2	Тема: Стронгілятози свиней та водоплавних птахів. Морфологія і біологія збудників езогагостомозу, олуланозу свиней та амідостомозу гусей і качок. Ветеринарно-санітарний контроль туш і органів при стронгілятозах.	2
3	Тема: Спіруратози тварин. Морфологія та біологія збудників. Діагностика телязіозу худоби та заходи боротьби і профілактики.	2
4	Тема: Рабдитатози тварин. Морфологічні та біологічні особливості збудників. Діагностика стронгілоїдозу поросят, телят, ягнят та лошаг.	2
5	Тема: Трихуратози тварин. Особливості ВСК при трихінельозі. Діагностика трихінельозу (виявлення личинок трихінел методом перетравлення проб м'язів у штучному шлунковому соку та компресорною трихінелоскопією). Методи знезараження продукції. Діагностика трихурозу свиней, жуйних і м'ясоїдних тварин.	2
6	Тема: Філяріатози тварин. Морфологія та біологія збудників. Діагностика онхоцеркозу, сетаріозу худоби і коней, парафіляріозу худоби і коней. Ветеринарно-санітарний контроль туш і органів при філяріатозах тварин.	2
7	Тема: Акантоцефальози тварин і птахів. Морфологія колуючкоголових червів (скреблянок, або акантоцефал). Діагностика та профілактика макраканторинхозу свиней, поліморфозу і філікольозу птахів. Ветеринарно-санітарний контроль туш і органів при акантоцефальозах.	2
Розділ 3. Протозоологія і протозоози		
8	Тема: Бабезіоз тварин. Систематика, морфологія та біологія збудників. Диференційна діагностика збудників бабезіозу жуйних, коней та свиней. Особливості ВСК при бабезіозах. Правила реалізації м'яса перехворілих тварин.	2
9	Тема: Тейлеріоз та анаплазмоз жуйних. Діагностика тейлеріозу та анаплазмозу великої та дрібної рогатої худоби. Особливості ВСК при тейлеріозі та анаплазмозі жуйних. Правила реалізації м'яса перехворілих тварин.	2
10	Тема: Кокцидіози тварин. Систематика, морфологія та біологія збудників еймеріозу та ізоспорозу. Діагностика еймеріозу великої рогатої худоби, овець, кіз, кролів, птахів та ізоспорозу свиней. Ветеринарно-санітарний контроль туш і органів при еймеріозах.	2
11	Тема: Токсоплазмоз. Діагностика токсоплазмозу. Ветеринарно-медичне і економічне значення профілактики.	2
12	Тема: Саркоцистози тварин. Методи діагностики саркоцистозу і особливості ВСК м'яса. Правила реалізації і знезараження м'яса.	2

13	Тема: Саркомастігофорози. Діагностика трихомонозу худоби, парувальної хвороби коней. Особливості ВСК при саркомастігофорозах.	2
14	Тема: Саркомастігофорози птиці. Ціліатози тварин. Гістомоноз птиці (ентерогепатит). Балантидіоз свиней. Морфологічні та біологічні особливості збудників. Діагностика та особливості ВСК	2
Розділ 4. Акарологія і акарози		
15	Тема: Паразитиформні кліщі. Морфологія іксодових кліщів. Визначення іксодових кліщів до роду. Заходи боротьби і профілактики. Морфологія аргасових та гамазоїдних кліщів. Збирання кліщів з птиці і в пташниках. Економічні збитки і заходи боротьби.	2
16	Тема: Акариформні кліщі. Псороптідози тварин. Діагностика псороптозу, хоріоптозу, отодектозу тварин та кнемідокоптозу птахів. Особливості ВСК при псороптідозах. Економічні збитки і заходи боротьби.	2
17	Тема: Акариформні кліщі. Саркоптідози тварин. Діагностика саркоптозу та нотоєдрозу тварин. Особливості ВСК при саркоптідозах. Економічні збитки і заходи боротьби.	2
18	Тема: Тромбідіформні кліщі. Демодекоз тварин. Діагностика демодекозу тварин. Акарициди. Особливості експертизи шкіряної сировини.	2
Розділ 5. Ентомологія і ентомози		
19	Тема: Хвороби жуйних, спричинювані личинками оводів. Морфологія комах. Діагностика гіподермозу худоби та естрозу овець. Вплив на якість шкіряної та м'ясної сировини.	2
20	Тема: Хвороби коней, спричинювані личинками оводів. Морфологія комах. Діагностика гастрофільозу і ринестрозу коней. Вплив на якість м'ясної сировини.	2
21	Тема: Ентомози-ектопаразитози тварин і птиці. Діагностика маллофагозів (бовікольозу жуйних, коней, та пухо-пір'яйдів птиці). Особливості ВСК та вплив на якість м'ясної сировини.	2
22	Тема: Ентомози-ектопаразитози тварин і птиці. Діагностика сифункулятозів (гематопінозу свиней, жуйних, коней, ліногнатошу жуйних). Особливості ВСК та вплив на якість м'ясної сировини.	2
23	Тема: Зоофільні і синантропні мухи. Морфологія та біологія мух, діагностичне значення для ветеринарії і ветеринарно-санітарний контроль. Мухи – збудники міазів, значення для ВСК. Вольфартиоз овець.	2
24	Тема: Гнус. Кровосисні комахи (гедзі, комарі, мошки (симуліотоксикоз), мокреці, москіти). Морфологія та біологія комах, діагностичне значення для ветеринарії і ВСК.	2

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назви тем та їх короткий зміст	К-ть год. ДФЗО
4 курсу ФВГЕП (7 семестр)		
Розділ 1. Гельмінтологія і гельмінтози (Трематодози. Цестодози).		
1	Тема: Шистосомоз тварин і людини. Систематика, морфологія та біологія збудників, діагностика та особливості ВСК.	2
2	Тема: Фасціолепсоз свиней. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК.	2
3	Тема: Хастилезіоз жуйних. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК.	2
4	Тема: Реєтиноз птиці. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК тушок птиці	2
5	Тема: Давенеоз птиці. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК тушок птиці	2
6	Тема: Тизанісіоз овець і кіз. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК	2

7	Тема: Стилезіоз овець і кіз. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК	2
Розділ 2. Гельмінтози (Нематодами. Акантоцефальози)		
8	Тема: Скрябінемоз. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК	2
9	Тема: Гангулетеракоз водоплавних птахів. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК	2
10	Тема: Тріхостронгільоз кролів. Систематика, морфологія та біологія збудників, діагностика та особливості ВСК	2
11	Тема: Стефанофіляріоз худоби. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК	2
4 курс ФВГЕП (8 семестр)		
Розділ 3. Протозоологія і протозоози		
1	Тема: Безиоїтиоз жуйних. Систематика, морфологія та біологія збудників, діагностика та особливості ВСК	2
2	Тема: Криптоспоридіози. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК	2
3	Тема: Малярія птахів. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та особливості ВСК	2
Розділ 4. Акарологія і акарози		
4	Тема: Хейлетіоз кролів. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та профілактичні заходи	2
5	Тема: Епідермоптоз птиці. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та профілактичні заходи	2
6	Тема: Варооз бджіл. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та профілактичні заходи	2
Розділ 5. Ентомологія і ентомози		
7	Тема: Дерматобіоз худоби. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та профілактичні заходи	2
8	Тема: : Клопи. Таргани. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та профілактичні заходи	2
9	Тема: Браульоз бджіл. Систематика, морфологія та біологія збудника, діагностика та профілактичні заходи	2
10	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	88
Усього годин		128

4. Індивідуальні завдання

З метою покращення успішності здобувачів вищої освіти та підвищення його балів за поточний контроль, протягом семестру їм може додатково надаватися індивідуальне завдання (написання реферату і виконання описових завдань) з таких тем:

1. Трематодами жуйних.
2. Трематодами птиці.
3. Ларвальні цестодози жуйних і свиней.
4. Теніодози собак.
5. Імагінальні цестодози жуйних.
6. Цестодози водоплавних птахів.
7. Аскаридатози тварин.
8. Стронгілятози травного каналу коней.
9. Стронгілятози травного каналу жуйних.
10. Нематодози травного каналу птиці.
11. Філяріатози тварин.
12. Стронгілоїдози молодняка тварин.
13. Трихінельоз тварин та людини.

14. Бабезіози тварин.
15. Тейлеріози жуйних.
16. Криптоспоридіоз тварин.
17. Еймеріози птиці.
18. Трипаносомози коней.
19. Псороптози жуйних.
20. Саркоптози тварин.
21. Малофагози тварин.

5. Методи навчання

Вивчення дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» проводиться за допомогою наступних методів:

- викладання лекційного матеріалу;
- використання навчального наглядного матеріалу (макро- та мікропрепарати, таблиці, схеми, стенди, муляжі, слайди та ін.);
- використання комп'ютерних програм, відеофільмів;
- проведення клінічних досліджень та оцінка отриманих результатів;
- проведення лабораторних досліджень та оцінка отриманих результатів;
- науково-дослідна робота;
- самостійна робота студентів.

Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції;
- лабораторні заняття;
- самостійна поза аудиторна робота студентів.

Головна мета лекційного курсу – розвиток у студентів наукового лікарського мислення та його використання для оцінки паразитологічної ситуації, розробки та проведення відповідних лікувальних та профілактичних заходів.

Лабораторні заняття за методикою їх організації є практично-орієнтованими та передбачають:

- засвоєння методів життєвої та посмертної діагностики паразитозів;
- ідентифікацію паразитів на різних стадіях розвитку;
- розробку та проведення комплексу профілактичних ветеринарно-санітарних заходів (організаційних, загальних, спеціальних).

Поточний контроль проводиться на лабораторних заняттях відповідно до конкретних цілей поточної теми. Засвоєння кожної теми контролюється на заняттях (початковий контроль – як рівень готовності до проведення лабораторних занять та кінцевий – рівень знань та умінь, що набуті) шляхом усного або письмового опитування, програмованого контролю.

6. Методи контролю

Система оцінювання здійснюється відповідно до вимог програми дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» та «Тимчасового положення про організацію навчального процесу», схваленого вченою радою ЛНУВМБ імені С. З. Гжицького 30.06.2015 р.

Поточний контроль здійснюється на кожному лабораторному занятті відповідно до конкретних цілей поточної теми. На усіх лабораторних заняттях проводиться об'єктивний контроль теоретичної підготовки та контроль засвоєння практичних навичок у вигляді тестування, письмового та (або) усного опитування. Теми контролюється на заняттях (початковий контроль – як рівень готовності до проведення лабораторних занять та кінцевий – рівень знань та умінь, що набуті).

При засвоєнні кожної теми розділу за поточну навчальну діяльність студенти виставляються оцінка за чотирибальною шкалою.

Контроль та оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачено поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми.

Видами контрольних заходів є: поточний контроль, колоквиум та усі форми семестрового контролю. Контрольні заходи завершуються семестровим заліком та

екзаменом.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів (за національною системою):

Успішність студента з дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби» оцінюється шляхом проведення поточного та підсумкового контролю (залік, екзамен).

Оцінювання результатів навчання проводиться в балах, максимальна кількість яких за кожний підсумковий контроль становить 100. Кожній сумі балів відповідає оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС (табл. 1).

Таблиця 1

Семестр	Форма контролю	Кількість балів	СО
7	ПК	100	100
	Залік	-	
8	ПК	50	100
	Екзамен	50	

Розподіл балів у 7 семестрі, який завершуються заліком

Максимальна кількість балів протягом семестру становить 100, вони розподіляються таким чином: 50 (ПК) + 50 (К) = 100, де:

50 (ПК) – 50 максимальних балів з поточного контролю, які може набрати студент за семестр;

50 (К) – 50 максимальних балів, які може набрати студент за колоквиум.

Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. В кінці семестру обчислюється середнє арифметичне значення (САЗ) усіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$ПК = \frac{50 \times САЗ}{5} = 10 \times САЗ;$$

Бал з поточного контролю може бути змінений за рахунок заохочувальних балів:

- студентам, які не мають пропусків занять протягом семестру (додається 2 бали);
- за участь в університетських студентських олімпіадах, наукових конференціях (додається 2 бали), на міжвузівському рівні (додається 5 балів);
- за участь в студентському науковому гуртку кафедри (додається 5 балів).

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентів у графу «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано».

Критерії оцінювання за результатами заліку

Оцінка	Критерії оцінювання
«зараховано»	Виставляється студенту, який засвоїв програмний матеріал, не допускає суттєвих помилок у відповідях на питання, вміє застосувати теоретичні положення при вирішенні практичних питань і завдань.
«незараховано»	Виставляється студенту, який не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено, з великими труднощами виконує лабораторні роботи та практичні навички.

Розподіл балів у 8 семестрі, який завершуються екзаменом

Максимальна кількість балів протягом семестру становить 100, вони розподіляються таким чином: 50 (ПК) + 50 (Е) = 100, де:

50 (ПК) – 50 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент за семестр;

50 (Е) – 50 максимальних балів, які може набрати студент за екзамен.

Критерії оцінювання за результатами екзамену

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Виставляється студенту, який глибоко засвоїв програмний матеріал, дав вичерпну, послідовну, грамотну і логічну відповідь на поставлені питання, тісно пов'язав теоретичні питання з практичною діяльністю. Студент повинен виявляти знання літератури монографічного (підручники, посібники) і періодичного характеру (науково-практичні та реферативні журнали, огляди нової літератури тощо), з етіології, патогенезу, діагностики, лікування та профілактики інвазійних хвороб тварин.
«добре»	Виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, грамотно і по суті його викладає, не допускає суттєвих помилок у відповідях на питання, вірно вміє застосувати теоретичні положення при вирішенні практичних питань і завдань.
«задовільно»	Виставляється студенту, який має знання лише матеріалу підручників, але не засвоїв окремих деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладенні програмою матеріалу та має затруднення при виконанні лабораторних занять.
«незадовільно»	Виставляється студенту, який не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, невпевнено, з великими труднощами виконує лабораторні роботи та практичні навички.

Переведення підсумкових рейтингових оцінок з дисципліни, виражених у балах за 100-бальною шкалою, у оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до табл. 2 і заноситься в додаток до диплому фахівця.

Таблиця 2

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ECTS
	Екзамен	Залік	
90 – 100	Відмінно	Зараховано	А
82 – 89	Добре		В
74 – 81	Задовільно		С
64 – 73			D
60 – 63			E
35 – 59	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання		FX
0 – 34	Незадовільно (не зараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F

8. Навчально-методичне забезпечення

1. *Робоча програма навчальної дисципліни «Паразитологія та інвазійні хвороби»* розроблена відповідно до стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня освіти, ступеня вищої освіти – магістр, галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» та з урахуванням досвіду підготовки лікарів ветеринарної медицини (Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019 р. № 558).

2. *Ситуаційні та тестові завдання.*

3. *Екзаменаційні білети.*

4. *Методичні розробки кафедри для вивчення дисципліни:*

1. Березовський А.В., Стибель В.В., Власенко О.А. Методичні рекомендації щодо попередження та ліквідації інвазійних захворювань овець.– К.: Ветінформ, 2010. – 35 с.

2. Голубцова М.В., Гірковий А.Ю., Стибель В.В., Данко М.М. Методичні рекомендації з діагностики, лікування та профілактики еймеріозу курей. Львів, 2014. – 32 с.

3. Данко М.М., Стибель В.В. Методичні рекомендації з діагностики, лікування і профілактики ізоспорозу та еймеріозу свиней. – Львів, 2013. – 27 с.

4. Дикроцеліоз тварин. Систематика, морфологія та біологія збудника дикроцеліозу. Методи діагностики та сучасні антигельмінтики: [методична розробка] / В.В. Сتيبель, І.Д. Юськів, М.М. Данко, О.А. Сварчевський та ін. — Львів, 2014. — 22 с.
5. Парамфістоматидози (Paramphistomatidoses). [методична розробка] / В.В. Сتيبель, І.Д. Юськів, М.М. Данко, О.А. Сварчевський та ін. — Львів, 2015. — 22 с.
6. Прийма О.Б., Сتيبель В.В., Данко М.М., Сварчевський О.А., Лобойко Ю.В. Методичні рекомендації з діагностики, лікування та профілактики токсокарозу собак. — Львів, 2012. — 28 с.
7. Секретарюк К.В., Сتيبель В.В., Данко М.М., Юськів І.Д., Цицяло Ю.М., Лобойко Ю.В. Методичні рекомендації з діагностики, лікування та профілактики гіподерматозу великої рогатої худоби. Львів, 2005. — 25 с.
8. Соболта А.Г., Секретарюк К.В. Цитогенетична оцінка впливу *Fasciola hepatica* та фасціолоцидних препаратів на організм великої рогатої худоби: Методичні рекомендації.— Львів, 2008. — 20 с.
9. Сتيبель В.В., Гуфрій Д.Ф., Секретарюк К.В., Березовський А.В. Комплекс заходів та лікарські препарати при асоціативних паразитозах свиней: Методичні рекомендації. — К.: Ветінформ, 2005. — 20 с.
10. Сتيبель В.В., Березовський А.В., Гуфрій Д.Ф., Секретарюк К.В., Литвиненко О.П., Гутий Б.В. Методичні рекомендації щодо попередження та ліквідації захворювань свиней на гельмінтози. — К.: Ветінформ, 2007. — 43 с.
11. Фасціольоз тварин. Систематика, морфологія та біологія збудників фасціольозу. Методи діагностики та сучасні антигельмінтики: [методична розробка] / В.В. Сتيبель, І.Д. Юськів, М.М. Данко, О.А. Сварчевський та ін. — Львів: ЛНУВМ та БТ імені С.З.Гжицького, 2013. — 23 с.
12. Юськів І.Д. Стронгілятози, при яких збудники локалізуються в органах дихання: [методичні вказівки]. — Львів: ЛДАВМ імені С.З. Гжицького, 2001. — 33 с.
13. Юськів І.Д. Методичні вказівки з діагностики трихомонозу худоби для лабораторно-практичних занять. — Львів: ЛНУВМ та БТ імені С.З. Гжицького, 2009. — 18 с.
14. Юськів І.Д. Методичні вказівки з лабораторних досліджень на піроплазмідози тварин. — Львів: ЛНУВМ та БТ імені С.З. Гжицького, 2009. — 36 с.
15. Юськів І.Д. Хвороби тварин і птиці, спричинювані стронгілятами органів дихання: [методичні вказівки]. — Львів: ЛНУВМ та БТ імені С.З. Гжицького, 2009. — 36 с.

9. Рекомендована література

Базова

1. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: Підручник. / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус; За ред. В.Ф. Галата. К: Вища освіта, 2003. 464 с.
2. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: підручник. — 2-ге вид., переробл. та допов. / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус; за ред. В.Ф. Галата. К: Урожай, 2009. 368 с.
3. Практикум із паразитології / В.Ф. Галат, Ю.Г. Артеменко, М.П. Прус та ін.; За ред. В.Ф. Галата. К: Урожай, 1999. 192 с.
4. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: Практикум / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус; За ред. В.Ф. Галата. К: Вища освіта, 2004. 238 с.
5. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин: Практикум (для самостійної роботи) / Ю.О. Приходько, С.І. Пономар, О.В. Мазанний, О.В. Нікіфорова, А.А. Антіпов, В.П. Гончаренко; За ред. Ю.О. Приходька, С.І. Пономаря. Біла Церква, 2011. 313 с.

Допоміжна

1. Атлас гельмінтів тварин / І.С. Дахно, А.В. Березовський, В.Ф. Галат та ін. — К.: Ветінформ, 2001. 118 с.
2. Гельмінтози жуйних тварин / В.В. Сتيبель, О.А. Сварчевський, М.М. Данко, Р.І. Тафійчук, О.В. Федорова, Ю.В. Лобойко, Р.Л. Ковальчук. Львів: Сполом, 2011. 197 с.
3. Інвазійні хвороби коней: Навчальний посібник / В.Ф. Галат, А.В. Березовський,

- Н.М. Сорока, М.П. Прус; За ред. В.Ф. Галата. К.: НАУ, 2008. 154 с.
4. Інвазійні хвороби свиней: Навчальний посібник / В.Ф. Галат, А.В. Березовський, Н.М. Сорока, М.П. Прус; За ред. В.Ф. Галата. К.: НАУ, 2006. 94 с.
5. Стибель В.В. Гельмінтози свиней. Львів: СПОЛОМ, 2004. 160 с.
6. Юськів І.Д. Ветеринарна протозоологія: Навч. посіб. / За ред. К.В.Секретарюка. – Львів: Каменярь, 1997. 142 с.
7. Юськів І.Д. Акарологічні дослідження тварин та акарициди: Навч.- практ. Посібник. – Львів: Каменярь, 1998. 95 с.

10. Інформаційні ресурси

Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua>

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>.